

Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nde 1974'ten Günümüze Yerleşim Birimlerinin Coğrafi Bilgi Sistemleri Yöntemiyle İncelenmesi

Altay FIRAT (*)

Pınar ERENGİN (**)

Mustafa ÖZİLMEN (***)

Mustafa ÖZDEMİR (****)

Özet: 1974 yılında Kıbrıs'ta tarihsel süreç içerisinde yaşanan olaylar neticesinde Türkiye uluslararası anlaşmalardan doğan garantörlük hakkını kullanarak adaya barışı getirmek amacı ile barış hareketini gerçekleştirdi ve bunun neticesinde, bugünkü yeşil hat oluşturulmuş oldu. Bu hareket neticesinde nüfus mübadelesi yapılmıştır. 1974 öncesinde ada kuzeyinde toplam 210 yerleşim birimi mevcut olup bunun 34 tanesi karma (Türkler ve Rumlar), 101 tanesi Rum, 70 tanesi Türk ve 5 tanesi ise maronit köylerinden oluşmakta idi. 1974 sonrasında oluşan sınır ile kuzeyde kalan Rumlar güneye, güneydeki Türkler ise kuzeye göç ettiler. 1974 öncesinde adanın kuzeyindeki mevcut Türk yerleşmeleri ile güneyindeki Rum yerleşmeleri bu göç hareketlerinden etkilenmediler ancak 1974 öncesinde kuzeyde 5 olan Maronit köyleri 1974 sonrasında 3'e (Koruçam, Karpaşa ve Özhan) düşmüştür. 1974 sonrasında her iki toplum kendi yönetimlerini oluşturdular. 1974 sonrası kuzeye göç eden Türkler yeni yerleştikleri köylere de yeni Türkçe isimler verdiler. Bu gün Pile köyünün Yeşil Hat sınırı üzerinde bulunması, Karpaz'da yaşayan Rumların ise göç etmeyi reddederek evlerinde kalmalarından dolayı sadece bu iki yerleşim biriminde karma yaşam devam etmektedir.

Bu çalışmayla K.K.T.C'de bulunan yerleşmelerin 1974 yılı ve sonrasındaki dağılımları, eski – yeni yerleşme adları, hangi yerleşmelerin Rum – Türk, Karma veya Maronit köyler olarak adlandırıldıkları tesbit edilmeye çalışılmış, Coğrafi Bilgi Sistemleri yönteminden faydalanılarak bu yerleşim birimleri, dağılımları yönünden haritalarda gösterilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Coğrafi Bilgi Sistemleri, Göç, Nüfus, Yerleşme, Kıbrıs (K.K.T.C)

Distribution of Residential Districts in Turkish Republic of Northern Cyprus through Geographical Information Systems in 1974 and After

Abstract: As a result of events taking place in Cyprus until 1974, the peace operation has been performed by Turkey as a guarantor of Cyprus in respect to international treaties with the aim of bringing peace to the island where today's green line has been created due to this operation. The exchange of this operation is performed as a result of this operation. In total of 210 villages exist in total at the northern part of the island before 1974 where the 34 of these villages mixed of

*) Yrd. Doç. Dr., Lefke Avrupa Üniversitesi Dr. Fazıl Küçük Eğitim Fakültesi, Sınıf Öğretmenliği Bölümü (e-posta: altayfiratus@yahoo.com)

**) Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tezli Yüksek Lisans Öğrencisi (e-posta: pinarerenjin@hotmail.com)

***) Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Tezli Yüksek Lisans Öğrencisi (e-posta: mustafaozilmen@gmail.com)

****) Doç.Dr., Atatürk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü (e-posta: mudemir@atauni.edu.tr)

Turkish and Greeks population, 101 of them Greek and 70 of them Turkish, and 5 of them composed of maronites. After the creation of the border after 1974, remainder of the populations composed of Turks migrated from south to north and Greeks migrated north to south. These migrations has not affected the state of settlements of Turks in North and Greeks in South which were already settled before 1974 however number of Maronite villages have decreased from 5 to 3 which are Koruçam, Karpaşa and Ozhan. After 1974 both communities have formed their own governments and Turks who migrated northward after 1974 settled new villages and named these villages with new Turkish names. Today, the mixed populations exist in Pile and Karpas region of the Northern Cyprus. The Pile village exist on the green line where both communities live in and it exists while people who refused to migrate from South to North lives in Karpas region. This study investigates the distribution of settlements of communities in 1974 and after. Names of old and new settlements are determined as which settlements are Greek, Turkish or Maronites and distribution of populations are shown through maps generated through Geographical Information Systems.

Keywords: *Geographical Information Systems, Immigration, Population, Settlement, Cyprus (T.R.N.C)*

Giriş

İnsanoğlunun dünya üzerindeki dağılımlarının ne şekilde olduğu, beşeri coğrafyanın temel konularının başında gelmektedir. Nüfus dağılımında etkili olan faktörleri ise fiziki şartlar ve beşeri şartlar olmak üzere iki şekilde değerlendirebiliriz (Tümertekin ve Özgüç, 2006). Belirli bir bölgede yaşayan insan sayısına nüfus, nüfusun hayatını sürdürdüğü alana ise yerleşme denilmektedir. Nüfus değişimindeki faktörlerden birisi de göçtür, göç; devamlı ikametgahını esaslı bir süre için değiştirmeyi ifade eden nüfus hareketi olarak ifade edilir (Atalay; 2005). Tarihsel süreç içerisinde, insanoğlu yaşadığı alanları terk ederek farklı yerlere göç etmek zorunda kalmıştır, bunun nedenlerinden biri de savaşlardır.

Kıbrıs Adası, kuzey yarım kürede 34° 33' - 35° 42' Kuzey enlemleri ile 32° 16' - 34° 36' Doğu boylamları arasında yer alan, Akdeniz'in Kuzeydoğusunda 9251 km² lik yüzölçümü ile Akdeniz' de üçüncü büyük alana sahip bir adadır. Ada, yeşil hat sınırı ile bölünmüş, kuzey ve güneyinde farklı iki devleti ve toplumu barındırmaktadır. 3355 km² lik alanı ile adanın kuzeyinde Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti bulunmaktadır. Tarihsel süreç içerisinde jeopolitik önemi sayesinde sadece çevre ülkelerin değil, uzak coğrafyalardan gelen çeşitli medeniyetlerin egemenliğine kalmış ve bundan dolayı oldukça çeşitli kültürel mozağe sahiptir (KKTC Cumhurbaşkanlığı, 2009).

Doğu Akdeniz'deki üçüncü büyük ada olan ve stratejik bir konumda bulunan Kıbrıs, tarih boyunca çok sayıda imparatorluk tarafından fethedilmiştir. Asurlular, Persler, Büyük İskender, Mısırlılar, Romalılar, Bizanslılar, Araplar, Haçlılar, Lüzinyanlar ve Venediklilerin egemenliğinde kalmıştır. Kıbrıs'ın Venedikli idarecileri Osmanlılar tarafından 1571'de askeri yenilgiye uğrattılar. Böylece Kıbrıs Osmanlılar tarafından fethedildi ve Osmanlı İmparatorluğu'nun topraklarına katıldı ve o zamanki nüfusun %30'unu oluşturacak şekilde, Anadolu'dan Türkler gelerek buraya yerleşmişlerdir. 1878'de Kıbrıs, İngiliz yöneti-

mine geçmiş ve 1960 yılında Kıbrıs Cumhuriyeti kurulana dek İngiliz idaresinde kalmıştır (An 1996). Kıbrıs Cumhuriyeti'nin kurulmasından kısa bir süre sonra Kıbrıslı Rumlar, Yunanistan'la birleşmek istemiş (Enosis); bu da Kıbrıslı Türklerin adanın Yunanistan ile Türkiye arasında bölüşülmesi isteğiyle (Taksim) karşılık bulmuştur (Kızılyürek, 2005). 1960'ların başında, Kıbrıslı Türklerin, Cumhuriyet hükümetinden çekilmek durumunda kalması ve etnik kamplarda toplanmasıyla sonuçlanan ve 11 yıl sürecek olan şiddet olayları baş göstermiştir. 1974'te, Yunanistan, Kıbrıs Cumhuriyeti Başkanı Makarios'u devirmek ve Kıbrıs'ı tamamıyla Yunanistan'a bağlamak niyetiyle bir darbe girişiminde bulunmuştur (İsmail, 2000).

Bu gelişme karşısında, 1960 Kuruluş Anayasası'nda belirtildiği üzere, İngiltere ve Yunanistan'la birlikte Kıbrıs Cumhuriyeti'nin üçüncü garantör gücü olan Türkiye, duruma müdahale etmek için adaya iki kere askeri hareket düzenlemiştir. Türkiye'nin bu askeri hareketi, Kıbrıslı Rumlar tarafından 'işgal', Kıbrıslı Türkler tarafından ise 'barış hareketi' olarak adlandırılmıştır. Bu askeri hareketler sonucunda, Türkleri adanın kuzeyine, Rumları da güneyine toplayacak olan 'yeşil hat' yani sınır çizilmiş; çok sayıda Türk, köyünü, evini ve işini bırakarak göçmen durumuna düşmüştür (Gazioğlu, 2000).

1983 yılında Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) ilan edilmiştir. 2004'te ise, aslında sadece adanın güneyine hükmeden Rum yönetimindeki Kıbrıs Cumhuriyeti ise bütün adanın resmi ve meşru devleti olarak Avrupa Birliği'ne üye olmuştur. Türkiye ise adanın yasal temsilcisi olduğunu iddia eden Kıbrıs Cumhuriyeti'ni tanımamaktadır. Kıbrıslı Rumların isteği ile KKTC, kuruluşundan bugüne değin ağır ekonomik ambargo ve izolasyonlarla karşı karşıyadır. Bu ambargonun sonucunda adanın kuzeyi gittikçe yoksullaşmış ve gelişimini sürdürememiştir (Somuncuoğlu, 2003).

1974'ten 2004'e kadar iki topluluğun yeniden birleştirilmesi için sayısız uluslararası görüşme ve anlaşma yapılmış, fakat bu çabaların hepsi sonuçsuz kalmıştır. Son olarak, 2004 yılında, Birleşmiş Milletler Eski Genel Sekreteri Kofi Annan tarafından geliştirilen, iki topluluğun 'Kıbrıs' çatısı altında birleşmesine yönelik plan referandumuna götürülmüştür. Bu süreç Türk topluluğunun çoğunluğunun (% 65) birleşmeye 'evet', Rum topluluğunun büyük bir çoğunluğunun ise (% 76) 'hayır' demesiyle son bulmuştur.

1974 öncesi Kıbrıs adasında yer alan yerleşmelerde nüfus, ya tamamen Türklerden, ya da tamamen Rumlardan veya değişik oranlarda karma bir şekilde dağılışı göstermekte idi. 1955-1958, 1963-1974 yılları arasında Türkler adadaki Rumların ENOSIS istemleri doğrultusunda baskı ve zulüme uğratılıp yer değiştirmek zorunda bırakılarak göçe zorlandılar. Daha sonra da 1974'te Türkiye'nin uluslararası antlaşmalardan doğan garantörlük hakkını kullanarak adaya gelmesi ile ada ikiye ayrılmış ve nüfus mübadelesi ile kuzeydeki Rumlar güneye, güneyde bulunan Türkler de tekrardan kuzeye göç etmek zorunda kalmışlardır. Kuzeye geçen Türkler, Otonom Türk Yönetimi tarafından güneydeki ekonomik etkinlikleri, coğrafi konumları veya istemlerine göre, 1974 öncesinde adanın kuzeyinde bulunan Türk yerleşmelerinin dışında kalan Rum yerleşmelerine yerleştirildiler. Buna paralel olarak 1974 sonrasında kuzeydeki yerleşim birimlerinin çoğuna, İskan Bakanlığı

ve Harita Dairesi bünyesindeki “Coğrafi İsimlerin Standartlaştırılması Sürekli Komitesi” tarafından yeni isimler verilmiştir. Bu yer isimleri, 1967 yılında Cenevre’de yapılan Birleşmiş Milletler Birinci Standartlaştırma Konferansında, ilgili uzmanlar komitesi tarafından hazırlanan sonuç raporunda belirtilen “Coğrafi adlar, her ülkenin kendi resmi dil veya dillerinde yazılır ve kendi ulusal standartlaştırma komitesi aracılığı ile saptanır” ilkesinin de bir gereğidir (Giray; 2003).

Bu çalışmanın ana problem cümlesi; 1974 ve sonrası Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde tüm yerleşim birimlerinin coğrafi bilgi sistemleri yöntemi ile dağılıştırmanın gösterilmesi ve sonuçları nasıldır?

Materyal ve Yöntem

Araştırmanın hazırlanmasında CBS yöntemlerinden yararlanılmış olup, yazılım olarak ARCGIS 9.3 sürümü kullanılmıştır.

Çalışmada öncelikle KKTC Harita Dairesinden Kıbrıs Siyasi haritası alınarak, scan yöntemi ile bilgisayar ortamına aktarıldı, Coğrafi Bilgi Stemleri kullanılarak bu harita koordinatlandırıldı, Kuzey ve Güney ülke sınırları sayısallaştırıldı. Kuzey Kıbrıs’taki ilçe sınırları ve ilçeler içerisinde kalan yerleşim birimleri çizilerek oluşturuldu. 1974 sonrasında güneyden kuzeye göç eden ve 1974 öncesinde kuzeyde yaşayan Türk nüfusunun, Kuzey Kıbrıs’ta yaşadıkları köylerin eski ve yeni isimleri ile köylerin nitelikleri Türk, Rum, Maronit veya Karma Köy olup olmadıkları tablolaştırılarak ve Coğrafi Bilgi Sistemleri yöntemi kullanılarak haritalar üzerinde dağılıştırılması gösterilmiştir. Yerleşim birimleri barındırdığı etnik gruplara göre Türk, Rum, Maronit yada Karma Köy olarak farklı renklerle gösterildi. Buna paralel olarak Kuzey Kıbrıs’taki köylerin 1974’ten önceki isimleri ile 1974 sonrasında değiştirilen Türkçeleştirilmiş yeni köy adları yine CBS yöntemi kullanılarak haritalar üzerine aktarılmıştır.

1974 öncesinde adanın kuzey kesminde yaşayan topluluklara bir sınıflandırma yapacak olursak Maronitler, Kıbrıslı Türkler ve Kıbrıslı Rumlar yer almaktadır.

Kıbrıslı Rumlar: 1974 Barış Harekatı sonrasında Rum resmî makamlarına göre kuzeyden güneye göç eden Rumların sayısı 142.000’dir (o dönemdeki Kıbrıs Rum toplumunun yaklaşık % 30’u). Bununla birlikte özellikle Karpaz (Karpasso) bölgesinde olmak üzere yaklaşık 20.000 Rum Kuzey Kıbrıs’ta yaşamaya devam etti. Ancak yıllar içinde çeşitli nedenlerden ötürü Kıbrıs’ın kuzeyinde yaşayan Rumların sayısı giderek azalmıştır. Buna göre, 1975’te başta Karpaz olmak üzere, kuzeyde yaşayan Rumların sayısı 10.000 iken, 1976’da 5.828, 1981’e gelindiğinde 1.076’ya indi. Bu sayı 23 Nisan 2003’te güney ve kuzey arasında karşılıklı geçişlerin Kıbrıs Türk tarafınca serbest bırakılmasından sonra da azalmaya devam etti (Dayıoğlu, 2012).

Maronitler: Lübnan kökenli bir topluluktur. Ana dilleri Kıbrıs Marunîcesi olarak adlandırılan bir Arap diyalektidir. 1974 öncesinde Maronitlerin çok büyük bir çoğunluğu

Kıbrıs'ın kuzeybatı kesiminde bulunan beş köyde yaşamaktaydı. Bunlar; Koruçam/Kormakiti, Gürpınar/Ayia Marina, Karpaşa/Karpasia, Kılıçaslan/Kondemenos ve Özhan/Asomatos köyleriydi. Bu dönemde Maronitlerin en büyük yerleşim yeri olan Koruçam'da toplam 1.260 Maronit yaşarken, bu rakam 1974 sonrasında önce 530'a düşmüş, sonra giderek daha da azalmıştır. KKTC Dışişleri Bakanlığı, 25 Ekim 2011 itibariyle Kuzey Kıbrıs'ta ikamet eden Maronitlerin sayısını 120 olarak vermektedir. Bu kişilerin 102'si Koruçam'da, 11'i Karpaşa'da, 4'ü Özhan'da, 3'ü ise Girne'de yaşamaktadır. Kılıçaslan ve Gürpınar'da Maronit nüfus tümüyle silinmiştir (Dayıoğlu, 2012).

Kıbrıslı Türkler: Kıbrıslı Türkler, Osmanlı İmparatorluğu'nun 1571 yılında Kıbrıs adasını ele geçirmesinden sonra Anadolu'dan Kıbrıs adasına göç etmiş ve 1974 yılında Türk Silahlı Kuvvetlerinin adaya garantörlük hakına bağlı kalarak müdahale etmesi ve sonra adanın ikiye bölünmesiyle KKTC'de yaşamlarını sürdürmektedirler.

1571 yılında adanın tamamı Osmanlı İmparatorluğu tarafından feth edildikten sonra ilk Osmanlı Valisi Muzaffer Paşa'nın 1572 de yaptırdığı nüfus sayımında adada 120 bin erkek nüfus yaşamakta idi (Alagöz, 1972). 1831'de II. Mahmut'un askeri reformlarla ilgili yaptırdığı nüfus sayımında adada 14983 müslüman Türk, 29140 Hristiyan olmak üzere toplam 44594 erkek nüfus yaşadığı tesbit edilmiştir. 1839 yılında Kıbrıs Valisi Talat Efendinin tesbitine göre, adada 33000 Türk, 76000 Rum yaşamaktaydı. 1842'de İngiliz Konsolosu F. Lilburn'a göre 30000 Türk, 70000 Rum, geri kalanı ise yabancı(1000 kişi) toplam 101 Bin kişi yaşamakta idi. 1862'de Viskonsül White'nin raporuna göre 65000 Türk, 130000 Rum, 5000 İngiliz, Çingene, Maronit olmak üzere toplam 200000 kişi yaşamakta idi. 1881 yılında yapılan nüfus sayımında adada toplam 186173 kişi yaşamakta idi. Bunun 51632'si Türk, 111883'ü Rum, 22658'i de İngiliz, Ermeni, Çingene ve Maronit'ten oluşmakla birlikte, adanın %30'u Türk, %60'ı Rum ve %10'u İngiliz, Maronit, Ermeni ve Çingenelerden oluşmakta idi (Koday, 1995).

Fakat adanın tamamının kontrol edilmesinin ardından Osmanlı idaresince Karaman, Taşeli Yöresi, Beyşehir, Ürgüp, Niğde, Akşehir, Kayseri gibi Anadolu'nun orta kesiminde kalan şehirlerinden aileler getirilerek yerleştirilmiştir. Bugün adada yaşayan Kıbrıs Türklerinin (Kıbrıs Harekâtı'ndan sonra Türkiye Cumhuriyeti'nden gelenler hariç) soyu bu Osmanlı idaresinde adaya gönderilen Türklerden gelmektedir. Bazı Kıbrıs Türkleri ise müslüman olmuş Lüzinyan ve diğer hristiyan azınlıklardan meydana gelmektedir.

Kıbrıslı Türk ve Rumların birarada yaşadıkları köyler karma köy kapsamında değerlendirilmiştir. 1974 yılında Kıbrıs adasının kuzeyinde bulunan köylerin etnik gruplara göre dağılışı Harita 1'de gösterildiği gibidir.

Aşağıda ARCGIS kullanılarak hazırlanmış olan haritanın işaretler kısmında belirtilmiş olan renk tonlarında 1974 öncesindeki Rum, Türk, Maronit ve Karma Köyler gösterilmiştir. Buna göre; 1974 öncesinde adanın kuzeyinde 34 adet Karma Köy, 5 adet Maronit köyü, 101 adet Rum Köyü, 70 adet de Türk Köyü olmak üzere toplam 210 yerleşim birimi bulunmaktadır. Bu birimler tablo 1, tablo 2 ve tablo 3'te belirtilmiştir.

Tablo 1: 1974 öncesi Kıbrıs'ın kuzeyinde bulunan Türk ve Rumlardan oluşan Karma Köyler (Giray 2003).

Eski Adı	Yeni Adı	Eski Adı	Yeni Adı
AYIA IRINI (Kerinas)	AKDENİZ	YENAGRA	NERGİZLİ
LAPATOS	BOGAZICI	KAZAFANI	OZANKOY
LYTHRANGOMI	BOLTASLI	VITSADA	PINARLI
KOMI KEBİR	BUYUKKONUK	PYLA	PILE
PERISTERONARI	CENGİZKOY	SYNGRASIS	SINIRUSTU
KALO HORIO	CAMLIKOY	AYIOS ERMOLAOS	SIRINEVLER
DENIA	DENIA	DIORIOS	TEPEBASİ
TREMETOUSHA	ERDEMLİ	STRONGYLOS	TURUNCLU
APHANIA	GAZIKOY	AYIOS VASILIOS	TURKELİ
FAMAGUSTA	GAZIMAGUSA	VATYLI	VADİLİ
KARAVOSTASI	GEMIKONAGI	EPTAKOMI	YEDIKONUK
KERINIA	GİRNE	AYIOS ANDRONIKOS	YESILKOY
AYIOS YEORYIOS (Kerinas)	KARAOGLANOGLU	SKYLLOURA	YILMAZKOY
VASILIA	KARSIYAKA	ARSOS (Larnakos)	YIGITLER
TRAHONAS	KIZILAY	LAPITHOS	LAPTA
ARNADHI	KUZUCUK	AYIOS YEORYIOS (Lefkas)	MADENLIKOY
KAIMAKLI, KUCHUK (Omorfita)	KUCUK KAYMAKLI	NEO HORIO (Lefkosias)	MINERALIKOY

Tablo 2: 1974 öncesi Kıbrıs'ın kuzeyinde bulunan Maronit Köyleri (Giray 2003).

GURPINAR	AYIA MARINA (Skillouras)
KARPASA	KARPASHA
KILICASLAN	KONDEMENOS
KORUCAM	KORMAKITI
OZHAN	ASOMATOS (Kerinas)

Tablo 3: 1974 öncesi Kıbrıs'ın kuzeyinde bulunan Rum Köyleri (Giray 2003).

ESKİ ADI	YENİ ADI	ESKİ ADI	YENİ ADI	ESKİ ADI	YENİ ADI	ESKİ ADI	YENİ ADI
MELANARGA	ADACAY	RIZO KARPASSO	DIPKARPAZ	MOUSOULITA	KURUDERE		
MANDRÉS (Ammohostu)	AGILLAR	THERMIA	DOGANKOY	PALEOSOPHOS	MALATYA		
ARGAKI	AKCAY	PRASTIO (Ammohostu)	DORTYOL	FLAMOUDI	MERSINLIK		
SISKLİPOS	AKCİCEK	ATHNA (AKHNA)	DUZCE	KYRA	MEVLEVI		
LYSI	AKDOGAN	EXOMETOCHI	DUZOVA	LIMNIA	MORMENEKSE		
GYPSOS	AKOVA	TRIMITHI	EDREMIT	STYLLOS	MUTLUYAKA		
PIYI PERİSTERONA	ALANICI	AYIOS AMVROSİOS	ESENTEPE	GALINI	OMERLI		
YEROLAKKOS	ALAYKOY	AVLONA	GAYRETKOY	SPATHARIKO	OTUKEN		
AGRİDAKI	ALEMDAG	PYROI	GAZILER	TAVROS	PAMUKLU		
KARAVAS	ALSANCAK	LEFKONIKO	GECITKALE	ASHA (Pasha Keuy)	PASAKOY		
KLEPINI	ARAPKOY	PANAGRA	GECITKOY	PYRGA	PIRHAN		
ARDHANA	ARDAHAN	VASILI	GELINCİK	LİVERAS	SADRAZAMKOY		
ANGASTINA	ASLANKOY	VONI	GOKHAN	FILIA	SERHATKOY		
SYKHARI	ASAGI TASKENT	NIKİTAS	GUNESKOY	AYIA TRIAS	SİPAHI		
PRASTIO (Morfou)	AYDINKOY	KOUTSOVENDİS	GUNGOR	MASARI	SAHINLER		
AYIOS YEORYIOS	AYGUN	AKHYRİTOU	GUVERCİNLİK	PETRA	TASKOY		
LOUTROS	BADEMLİKOY	MORFOU	GUZELYURT	NETA	TASLİCA		
VOKHOLIDA	BAFRA	MİA MİLİA	HASPOLAT	AKANTHOU	TATLİSU		
KALOGREA	BAHELİ	FTERİKHA	İLGAZ	TRYPİMENİ (Tirmen)	TİRMEN		
BELLAPAS	BEYLERBEYİ	MOTİDES	İNCESU	YERANI	TURNALAR		
ZODHIA, Kato	ASAGI BOSTANCI	MAKRASYKA	İNÇİRLİ	EĞKOMİ (Ammohostu)	TUZLA		
ZODHIA, Pano	YÜKARİ BOSTANCI	KALOPSIDHA	CAYONU	KATOKOPIA	ZUMRUTKOY		

MYRTOU	CAMLİBEL	VUNO	YUKARI TASKENT	TRIKOMO	ISKELE
AYIOS EPIKTITOS	CATALKOY	KHRYSILIOU	YUVACIK	GASTRIA	KALECİK
AYIOS THEODOROS	CAYIROVA	LEONARİSSO (Ziamet)	ZİYAMET	KALO HORIO (Kapouti)	KALKANLI
MARATHOVOUNO	ULUKİSLA	LARNAKA TIS LAPITHOU	KOZAN	KOMA TOU YALOU	KUMYALI
TRAHONI	DEMİRHAN	DAVLOS	KAPLICA	AYIOS NİKOLAOS (Annohostu)	YAMACKOY
VATHYLAKKAS	DERİNCE	HARCHA	KARAAĞAC	AYIOS ELIAS	YARKOY
DIKOMO, Kato	ASAGI DIKMEN	PATRIKI	TUZLUCA	SYRIANOKHORI	YAYLA
DIKOMO, Pano	YUKARI DIKMEN	KONDEA	TURKMENKOY	POTAMOS TOU KAMBOU	YEDİDALGA
KYTHREA	DEĞİRMENLİK	ORGA	KAYALAR	AYIOS SERGHİOS	YENİBOĞAZICI
KARAKOUMI	KARAKUM	TYMBOU	KIRKLAR	YALOUSA	YENİERENKOY
KARMI	KARAMAN	GAİDHOURAS	KORKUTELI	ELEA (Kerınias)	YESİLTEPE
PENTAYIA	YESİLYURT	MİLEA	YILDIRIM		

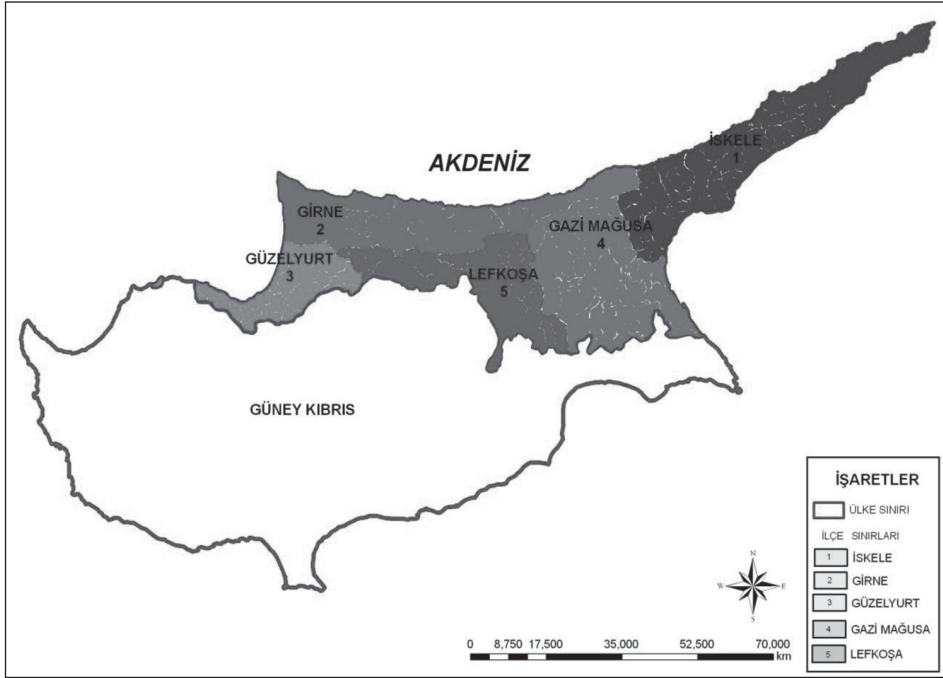
Tablo 4: 1974 öncesi Kıbrıs'ın kuzeyinde bulunan Türk Köyleri (Giray 2003).

ESKİ ADI	YENİ ADI	ESKİ ADI	YENİ ADI
AGHIRDA	AGIRDAG	KILANEMOS	ESENKOY
LOURİDJINA	AKİNCİLAR	GHAZİVERAN	GAZİVEREN
AYIOS İAKOVOS	ALTİNOVA	PİLERİ	GOCERİ
ARTEMİ	ARİDAMI	KNODHARA (Kounetra)	GONENDERE
ALODA (ALOA)	ATLİLAR	GEUNYELİ	GONYELİ
AYIOS SYMEON	AVTEPE	KORNOKİPOS	GORNEC
AMBELİKOU	BAGLİKOU	AMADHİES	GUNEBAKAN
PERVOLJA TOU	BAHCELER	HAMİD MANDRES	HAMİTKOY
TRIKOMOU	BALALAN	KAMBYLİ	HİSARKOY
PLATANİSSOS	BALİKESİR	SİNDE	İNONU

TRAPEZA	BESPARMAK	KALYVAKIA	KALAVAC
PERGAMOS	BEYARMUDU	GALINOPORNI (Kale Bourmon)	KALEBURNU
BEYKEUY	BEYKOY	KANLI KEUY	KANLIKOY
BOGHAZ (Ammohostu)	BOGAZ	MELOUSHA	KIRIKKALE
MONARGA	BOGAZTEPE	KRIDHIA	KILITKAYA
EPIKHO (Abohor)	CIHANGIR	KOUKLIA (Ammohostu)	KOPRULU
GOUFES	CAMLICA	AVGHOLIDA	KURTULUS
PLATANI	CINARLI	KOROVIA	KURUOVA
KOUROU MONASTIR	CUKUROVA	LEFKA	LEFKE
FOTTA	DAGYOLU	LEFKOSIA (Türk Bölgesi)	LEFKOSA
AYIA (Ayia Kebir)	DILEKKAYA	MELOUNDA	MALLIDAG
ELEA (Lefkosis)	DOGANCI	GALATIA	MEHMETCIK
AYIOS EFSTATHIOS	ZYBEKKOY	MORA	MERIC
KOMURJU	KOMURCU	ALODA, MARATHA, SANDALLARIS	SEHTLER
KOKKINA	ERENKOY	KREMAMA TOU KAMILOU	DEVE KAYASI
OVGOROS	ERGAZI	VAVYLAS	GUZELYALI
AYIOS KHARITON	ERGENEKON	DHYO POTAMI	IKIDERE
ORNITHI (Ornouta)	EKMEKÇILER ÇİFTLİĞİ	MARGO	KARGI
MARATHA	MURATAGA	TOPSIU KEUY	TOPCUKOY
ORTA KEUY	ORTAKOY	PETRA TOU DHIYENI	YENICEKOY
KRINI	PINARBASI	LIMNITIS	YESILIRMAK
SANDALLARIS	SANDALLAR	XEROVOUNO	YUKARI YESILIRMAK
LIVADIA (Ammohostu)	SAZLIKOY	TEMPLOS	ZEYTLINLIK
CHATOZ	SERDARLI	BOGHAZ (Kerinas)	BOGAZKOY
PSILATOS	SUTLUCE	ANGOLEMI	TASPINAR

1974 sonrasına gelindiğinde yaşanan göç hareketiyle birlikte yerleşim birimlerinde yaşayan Türk, Rum, Maronit sayıları değişmiştir. Kıbrıs adasının kuzeyi neredeyse tamamen Türk nüfus tarafından oluşturulmuştur. Maronit nüfus sadece Koruçam, Karpaşa ve Özhan'da kalmıştır. Bugün Karma olan köyler sadece Pile köyü ve Karpaz bölgesidir. 2003 yılında Kuzey-Güney geçişlerinin sağlandığı sınır kapılarının açılmasıyla, Kuzeyde yaşayan Maronit ve Rum nüfusun bir kısmı Güneye göç etmişlerdir.

Kıbrıs'ın kuzey kesimi de 1974 Barış Harekatından sonra sürekli olarak Türkiye'den göç almıştır. Adanın kuzeyinde bulunan yerleşim yerlerinin isimleri Türkçeleştirilmiş, tüm köylerde Türk nüfus artışı göçlerin de etkisiyle hızlanmıştır. Kuzey'de 5 adet ilçe alanı ve ilçe merkezleri oluşturulmuştur. Bunlar Lefkoşa, Gazi Mağusa, Girne, Güzelyurt ve İskele'dir. Lefkoşa KKTC'nin merkez ilçesi ve başkentidir. İlçeler de kendi içinde bucaklara ayrılmıştır.

Harita 2: Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti İlçe Sınırları Haritası

Yerleşim Birimleri bu ilçelere bağlanmış, kimi belediye örgütlü, kimisi de köy nitelikli yerleşme olarak kalmıştır. Tüm yerleşim birimleri her geçen gün gelişmekte ve belediye örgütlü olma yolunda ilerlemektedirler. 1974 sonrasında oluşturulan yerleşim birimleri ve bunların Türkçeleştirilmiş yeni isimleri Harita 3'te gösterilmiştir.

Sonuç ve Öneriler

Bu çalışma Kıbrıs adasının bugünkü Kuzey ve Güney sınırları esas alındığında, yeşil hat sınırının kuzeyinde, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti idari alan sınırları içerisinde kalan kısımda yapılmıştır. 1974 öncesinde Kıbrıs'ın kuzey kesiminde bulunan tüm yerleşim birimleri Kıbrıs siyasi haritasından yararlanılarak, Coğrafi Bilgi Sistemleri yöntemiyle çizilmiş, köylerde yaşayan etnik gruplar sınıflandırılmıştır. Köyler Rum, Türk, Maronit ve Karma köyler olarak ayrılmış, eski ve yeni isimleri ile tablolaştırılmıştır. Bu noktadan hareketle köylerin harita üzerinde farklı renklerle dağılışı gösterilmiştir. Elde edilen bilgilerin değerlendirilmesiyle toplam 210 köyün 34'ünün Karma, 101'inin Rum, 70'inin Türk ve 5 tanesinin de Maronit köyü olduğu tespit edilmiştir.

1974 sonrası Kıbrıs'ın kuzeyinde şekillenen yeni idari bölünüş yapısı çalışılarak ilçe idari alan sınırları harita üzerinde, Coğrafi Bilgi Sistemi yöntemlerinden faydalanılarak gösterilmiştir. İlçe sınırları içerisinde kalan yerleşim birimleri "Coğrafi İsimlerin Standartlaştırılması Sürekli Komitesi" tarafından belirlenen yeni isimleri ile haritalandırılmıştır.

Ülkemizde daha önceden Coğrafi Bilgi Sistemleri yöntemi kullanılarak adanın kuzeyinde tüm köylerin etnik yapısına göre sınıflandırılarak gösterilmemiş olması, bu çalışmanın önemini artırmakla birlikte, ileride yapılacak çalışmalara ışık tutacaktır.

Bu çalışmanın bir benzeri daha sonraki zamanlarda Güney Kıbrıs idari alan sınırı içerisinde kalan kısımda da yapılarak, adanın tümünü kapsayan 1974 öncesi köylerde yaşayan nüfusla ilgili önemli bir veri kaynağı oluşturulacaktır.

Elde edilen veriler değerlendirilerek 1974'de adada yaşanmış olan göç hareketinin şekli ve sonuçları, göç istikamet yönleri, nüfus bilgileri de eklenerek yapılacak farklı bir çalışmaya da ışık tutacaktır.

Kaynakça

- Alagöz, Ç.A. (1971). Milletlerarası Birinci Kıbrıs Tetkikleri. (Türk Heyeti Tetkikleri). Ankara.
- An, A. (1996). Kıbrıs'ta İsyancılar ve Anayasa Temsilîyet Mücadelesi. Lefkoşa: Mez-Kop Yayınları.
- Atalay, İ (2005). Genel, Beşeri ve Ekonomik Coğrafya. Ankara: İnkılap Yayınları.
- Dayıoğlu, A. (2012). Kuzey Kıbrıs'ta Azınlık Hakları. Kıbrıslı Türk İnsan Hakları Yayınları Vakfı Yayınları No:1.
- Gazioğlu, A. C. (2000). İngiliz Yönetiminde Kıbrıs, Enosis Çemberinde Türkler. Kıbrıs Araştırma ve Yayın Merkezi (CWARP).
- Giray, H. (2003). KKTC Coğrafi İsimler Kataloğu. Lefkoşa: K.K.T.C İskan Bakanlığı.

- Erdi, A., Özkan, G., Durduran S. (2002). "Kentsel Mekanlarda Taşınmaz Değerlendirme Amaçlı Coğrafi Bilgi Sistemi Uygulamaları". Selçuk Üniversitesi Jeodezi ve Fotogrametri Mühendisliği Öğretiminde 30.Yıl Sempozyumu, Konya.
- İsmail, S. (2000). Cyprus Peace Operation. Lefkoşa: Akdeniz News Agency.
- Kızılyürek, N. (2005). Milliyetçilik Kıskaçında Kıbrıs. İstanbul: İletişim Yayınları.
- KKTC Cumhurbaşkanlığı (2009). Güney Kıbrıs'ta Yok Olan Türk Köyleri, Kıbrıs'ın Kuzeyindeki ve Güneyindeki Kültürel Varlıkları Değerlendirme Komitesi, Lefkoşa.
- Koday, Z. (1995). "Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti'nin Coğrafi Özellikleri". Türkiyat Araştırmaları Enstitüsü. e-dergi atuni.edu.tr.
- Somuncuoğlu, S. (2003). "Sorularla Belgelerle Kıbrıs: Çözüm mü, Çözülme mi?. Ankara: Türkiye Sağlık İşçileri Sendikası.
- Tümertekin, E., Özgüç, N. (2006). Beşeri Coğrafya. İstanbul: Çantay Yayınları.